

NALLUNAIRUTET KINA ENELGUTMINEK CALLUAYARAM PISQUTIINEK CAYAILKUCIRILLRUKAN ELPENUN

Maligtaquarkaughan pisqun maligtaqunrilkuvgu teguyugngaciqategen nataqiiluten-llu.

Maligtaquluku pisqun:

- Kaigastem qanrutengraten maligtaqusqevkenaku pisqun qalarucugniliten,
- Kaigasta iqluqullrungraan pisqutmi,
- Cuqcista alartellrungraan pisqutmi, wall'
- Ilalkumalriarungerpet.

Imiriyukuvet cayailkuciryaraam pisqutiinek, naaqluku "Instructions: How to Get a Domestic Violence Protective Order (form DV-150), paivngauq wani ak-courts.info/dv150yu.

Allat nallunairutet wani nalkumayugngaut: ak-courts.info/pub23

Apyutengqerkuvet wall' mumigcistekaryukuvet ikayungcarniartuten qanercetaarvigpenek.

Cauga Enelgutminek Calluayaram Cayailkuciillerkaan Pisqutii?

Cayailkuciryaraam pisqutii sign-ararkaugaa cuqcistem ellimerluku-llu yuk camek pisqelluku wall' pisqevkenaku. Tangruaqerluku, cayailkutet pisqutai amllerrqunek pillerkiurilartut taumun yugmun ullaasqevkenaku kina qalarutesqevkenaku-llu.

Cayailkuciryaraam pisqutiinek aptelleq ayuqenrituq nallunrirceciilleq inerqutmek navgilriamek tegustenun. Cayailkuciryaraam pisqutai qanercetaarvigkun cimircetaariliruut.

Alerqutmek navgiyamek qanercetaarvigkun caliarkangqersugngauten tusngaluni cayailkuciryaram pisqutiinun. Qanercetaarvigkun caliarkan pisqutliumakan "no contact," maligtaquarkaughagken **tamarkeggenka** alerqutmek navgiyaram cali qanercetaarvigkun cimircetaariryaram pisqutiik. Aipa pisqun maligtaqunarqenrukan aipani, maligtaquniaran tauna pisqun. **Qalarucaqunaku ullagyaqunaku-llu tauna yuk kiingan pisqutairuskan.**

Cat aperyarat nallunritarkausia?

Kaigasta. Yuk kaigalria qanercetaarvigmek cayailkucisqellerminek. Angayuqaq wall' alerqutetgun aulukista imiriyugngauq kaigaluni mikelnguq pitekluku. Alerqutetgun aulukista imiriyugngauq kaigaluni cascigalnguq pitekluku.

Kiugarkaqa. Yuk cayailkucirciurumalria kaigastem pisqutini. Cikiumallrukuvet cayailkucillerkam pisqutiinek, aterpagcimaciquten "Kiugarkaqa."

Kaigan. Kalikaq kaigastem imillra qanercetaarvigkun apluni cayailkuciryaraam pisqutiinek. Qanrumaluni ciin kaigasta cayailkucisqumallranek.

Caugat ayuqenrilnguut enelgutminek calluayaram cayailkuciryaran pisqutai?

Ak'aningailnguq Cayailkuciryaraam Pisqutii (cali aprumaluni "ex parte" pisquun) taktayugngaluni 20-t erenret tekilluki. Cuqcistem taklikiraniyugnga 20-nek ernernek (1) unangeksaitellrukuvet pisqutem ayuqiinek 20-t erenret iluatni, tegustet-llu sass'arkiurumasqumakata tunllerkaa elpenun; wall' (2) umyuallgucillrukuvet takturikanisqelluku; wall' (3) cuqcista assilriamek avalitengqellrukan takturikanillerkaanek nicugnirarlutek kaigasta-llu. Cuqcista pillerkiuriciquq tangvagluku camek kaigasta igallranek kaigasutemi cali camek kaigasta qanellranek nicugnirraarluki ciunerkiurilriit, quyurtellrukata.

Ak'anun Cayailkuciryaraam Pisqutii taktayugngauq allrakurruluni. Cuqciitem ak'anun pisquun piurceugngaa niicugnirraarluku ciunerkiurirraarcelluki. Ernerkiurumaarkauguten 10-aat erenret tekilluki niicugnirraarluki ciunerkiurillerkaatnek cali qalartellerkiurangqerrarkauluten tuani niicugnirraarluki ciuniurillerkaatni qanrulluku-llu cuqciista callerpenek. Niicugnirraarluki ciunerillraatnun agenrilkuvet, cuqista pillerkiuriryugngauq niicugniksailengermiten. Tegustet caliarkaqaqai nallunaircetarkauluten nicugnirarluki ciunerkiurillerkaatnek.

Tamarkeggenka Ak'aningailnguq Ak'aniarkaqaq-llu Cayailkuciryaraam

Pisqutiik. Kaigasta apeskan tamarkeggnnek pisqutegnek, cuqciitem yuvirciqaa kaigan imiram erenrani cali pillerkiuriluni ak'aningailnguum pisqutiin piurcetlerkaanek wall' piurcetenritlerkaanek. Cuqsitem piurcettelrukaku ak'aningailnguq pisqun, qanercetaarvik ernerkiuriciquq niicugnirraarluki ciunerkiurillerkamek 2-3 nitiliit iluatni pillerkiurarkauluni ak'anun cayailkuciryaram pisqutiin piurcetlerkaanek wall' piurcetenritlerkaanek (tangerrluku igaumalria pikani). Cuqciitem ciuniunrilkaku ak'aningailnguum pisqutii, qanercetaarviim ernerkiuricugngaa ak'anun pisqun niicugnirraarluki ciunerkiurillerkaqaq wall' pivkenaku.

Nallunritarkaqaq: Pisqutetangqertuq aprumaluni **Emergency Protective Order** taktaluni 72-anek sass'aneq. Tegustet kiimeng imirarkaqaat kaigastem-llu qanellranek imangqerrluni. Kaigastem wall' Tegustet takturisciigataat pinarqellria pisqun kiturluku 72-aat sass'at. Maligtaquarkaagan kiingan pinarqellria pisqun. Man'a pisqun aturpalluyuituq cali qalarutkumanrituq wani imirami.

Camek kaigasta picitasiirutkangqerrarkauga unaksukuniu cayailkuciryaram pisqutii?

Kaigasta nallunairarkauguq malrugnek piculriignek ayuqucignek "enelgutminek calluayaram" tungiinun:

1. Kaigastem nallunairarkauga qaillun **aipaqutelaltek**. Makut aipaqucarat aprumaut, "household members" alerquutmi, taugaam enelgutekenrilngerpetek piyugngaciquten. Igausngalriartangqertuq qaillun aipaqucugngallritnek page 6-aarani wani imirami.
2. **Alerquutmek navgillruuten** tungiinun kaigastem. Ilait alerquutet navgutait (aprumaut "crimes of domestic violence" alerquutmi) enelgutminek calluayaram cayailkuciryaraan pisqutiini piyugngaut. Kaigastem apertunricugnga alerquutmek navgillran caucia. Cuqciista pillerkiuriciquq navgillrullranek alerquutmek kaigastem qanellra aturluku. Igausngalriartangqertuq enelgutminek calluayaram navgutainek iquani matumi imirami.

Qaillun nallunriryugngasia kina imirillrukan ak'aningailnguum cayailkuciryaraam pisqutiinek wall' aptellrukan ak'anun cayailkuciryaraam pisqutiinek wangnun?

Qanercetarvik caiyalkucirillrukan ak'anun pinarqenrilnguum cayailkuciyaraam pisqutiinek, tegustet (nunacuarni itercistet, state-at tegustait, VPSO-t, allat-llu.) nallunairarkaugatgen pisqutem piiyutiin ayuqinek nalqiguluku-llu elpenun. Man'a aperyarangqertuq, "service." Naaqluki maligtaquluki-llu tamalkuita pisqutet. Maligtaqunrilkuvki, teguyugngaciqaatgen nataqiluten-llu.

Qanercetaarvik ernerkiurikan ak'anun cayailkuciryaraam pisqutiin tungiinun, tegustet cikirarkaugatgen:

- Kaigatem ayuqiinek kaigastem imillranek. Kalikam taringevkarciqaten callrunillranek kaigasta, upingayugnganiartuten ak'anun caiyailkuciryaraam pisqutiin ernerkiurillranek.
- Kalikamek qanrumariamek cami ernermi, sass'ami, nani-llu qanercetarviit nicugniqatallratnek. Iliini matum kalikam ilakelara cayailkuciryaraam pisqutii, iliini-llu allakaumaciquq kalikaq. Niicugniliteng ciunerkiuriani cuqcista qanrucugngaciqaan callerpenek. Unakellrukuvgu kalikaq ilagautevkenak-llu niicugniliteng ciunerkiurilianun, cuqcista pillerkiuriyugngauq cayailkuciryaraam pisqutiinek niicugniraanrilngermitem. Apcugngaam qanercetaarvik ernerkiuringcesqelluku niicugniliteng ciunerkiurillerkait unakellrukuvgu kalikaq iluatni qulen erenret niicugniliteng ciunerkiurivailgata uptellerkan pitekluku.

Nallunrillrukuvgu cayailkuciryaram pisqutii wall' niicugniliteng ciunerkiurillerkait allagun tegustengunrilngurteggun, nallunrircetniraten tegustet tarenralisqelluten cayailkuciryaraam pisqutiinek. Cali nallunrircugngaam qanercetarvik pisqutlilleq allanek nallunritarkanek. Unangellrunrilngerpit pisqutmek, assiryartuq kaigastem avatiintenrilkuvet.

Nataqimayugngaunga-qaa kia cayailkuciryarakun pisqutlillrukanga?

Qanercetarvigkun cimircetaariyaram pisqutii alerquutmek navgiyaraunrituq. Cuqciistem cayailkuciryaraarpet pisqutiini itertescigataatgen wall' akilircetarcigataatgen. Taugaam, nataqimayugngaciquten

- Tegustet wall' state-am ikayurtai imirillrukata alerquutmek navgillruniluten ayuqiinek cayailkuciryaraam pisqutiin, nataqimaluten-llu alerquutmek navgillerpenek. Nallunaircecimaciquten allanek alerquutnek navgillerpenek allakaumaluki. Ingluliuryugngaaten picirkiurat piyaraicetun alerquutnek navginillrit.
- Maligtaqunrilkuvgu cayailkuciryaraam pisqutii. Nataqimaluten-llu aprumalriamek "narurciluni cayailkuciryaraam pisqutiinek." Nataqimallrukuvet, man'a inerquutmek navgiyaraq itertellerkiurangqertuq allrakurriluni cali anucimirqecetaarutengqerriluni \$25,000-amek.

Arcaqalria Nallunritarka: Nataqimayugngauten narurcillrukuvet ak'aningailnguum pisqutiinek, kaigastem picitacia nasvallrunrilengraaku tuatnallruniluku niicugniliteng ciunerkiurillratni ak'anun cayailkuciryaraam pisqutiinek. Tangruarluku, qanercetaarviim pisqutlillrukaten ak'aningailngurmek pisqutmek. Narurtellruavgu pisqun pinarqut'liumaluten-llu narurcillruniluten caiyailkuciryaraam pisqutiinek. Ilagautellruten niicugniliteng ciunerkiurillratni ak'anun cayailkuciryaraam pisqutiinek qanrulluku-llu cuqcista callerpenek. Cuqciistem pillerkiurngaita ak'anun cayailkuciryaraam pisqutiinek. Narurcillruniyugngaatgen cali navgillruniluten ak'aningailnguum pisqutiin nallini.

Qaillun piciqsia irniangqerkuma?

Irniangqerkuvtek kaigasta-llu. Pisqutii cayailkuciryaraam pisqutengqersugngauq aulukiyaraam pillerkiuranek, murilkestengqerriluni cenirtellrak wall' navrutellrak irniaragnek, wall' mikelngurmek aulukinrilnguum akilitarkainek.

Allakarpetek irniatek auluktukuvteki, avvucimakuvtek, kassuucimanrillrukuvtek, wall' allanek cimircetariyamek caliarkangqerkuvet irniaten pitekluki, pillerkiurai cayailkuciryaram pisqutain caliarka allakauyugngauq pisqutiini allami caliarkavni. Maligtaquarkaugaten pisqutet cayailkuciryaraam pisqutiini. Qanercetaarviim **piciunrircecugngai** pisqutet aulukiyaraami, avvucaraami, kassuucimanriryarami, wall' allani cimircetariyaraat caliaritni.

Cuqciistem pillerkiuqaku ak'anun cayailkuciryaraam pisqutii, aulukiyaratek irniarpetegnek, avvutelteq, kassuucimanriltek, wall' alla cimircetariyamek caliarka q pillerkiurnaqqiqngatuq murilkumaluttek irniarpetek cenirtellerkiurai. Cuqciistem qanruqiqaten qaillun cenircugngarillerkan murilkumavkenak. Pillerkiurangqerpallulartut ilagautellerkanek ikayuringnaqtulit callritnun.

Irniangqerkuvet aipaqenrilkengavnek. Alaska-m alerquutaini, cayailkucirciurumakuvet ak'anun pisqutetgun, aulukisciigaciqngatuten wall' murilkumavkenak cenircesciigaciqaten irniaten, kaigasta angayuqaqenrilengraaku wall' aulukestekenrilengraaku irniarpet. Watnakan, cuqciistem allami caliarkami irniaten pitekluki qanevsiaruciiqaaten callerkarpeneq taqevkallerkaanek matum nagutem. Pillerkiurangqerpallulartut ilagautellerkanek ikayuringnaqtulit callritnun.

Qaillun piciqat cautenka wall' wangkuk kaigasta-llu cautepek?

Cayailkudem pisqutiin ak'aningailngurmek kaigastemun tunyugngaa enetek, qunguturatek, nunakuarcucetek, allat-llu caucetek. Cayailkuciryaraam pisqutii "Writ of Assistance-aangqertuq (tegustet maligtaquarkai qanercetaarviim igallrinek)." Wani igaumalriami, cuqciistem pillerkiuryugngai tegustet

- ikayuusqelluku kaigasta aqvaluki cautai igaumalriit cayailkuciryaraam pisqutiini. Pillerkiurumauten tun'arkauluki tamakut kaigastemun yaavet iquklitellranun wall' cimillranun cayailkuciryaraam pisqutii. Kia pikengraki igaungalriit cayailkuciryaraam pisqutiini.
- Ikayuusqelluten cauteten aqvaluki enevteqnek. Assinruuq tegustet nallunaircetlerkait ikayuusqelluten ernermi, tegustet yagarcetsiyanritaqaata. Kiingan sass'arkiurumaciquten 15-aneq cetyaarnek, taumek arcaqalrianek umyuarturniartuten aturyugarkavnek agvaileqpet. Kaigasta uitakan, qalarucaqunaku. Apyutengqerkuvet, ap'niaran tegusta. Tegustem teguvkarngaitai kaigastem tegusqumanrilkai.

Cuqciistem ak'a pillerkiuqsailkaki tegustet ikayuusqelluten cauteten aqvaluki (wall' agenqigtarkaukuvet), apcugngaan cuqcista ilautesqelluku pisqutmun. Tangerniaran apyun kanaani qaillun cimiryugngallranek pisqun.

Qaillun nalqigcugngasia qanercetaarvigmun umyuallgutkenritniluku cayailkuciryaraam pisqutii?

Ak'aningailngurmek cayailkucirciurumakuvet pisqutgun, malrugnek piyugngallerkangqertuten:

1. Apluki cimiisqelluku wall' taqevkasqelluku ak'aningailnguq cayailkuciryaraam pisqutii. Apyun kinguqlia naaqluku.
2. Ak'anun cayailkuciryaraam pisqutii niicugniliteng ciunerkiurillerkaat ernerkiurumakan, maligtaquluki igaumalriit ak'aningailnguum cayailkuciryaraam pisqutai niicugnirrarluki ciuniurillerkaatnun, qanrutekluki-llu calten cuqciistemun ak'anun cayailkuciryaraam niicugniliteng ciunerkiurillratni.

Ak'anun cayailkuciryaraam pisqutii (allrakurriluni) elpenun pillerkiurumakan, apcugngauten cimiryugngallerkanek wall' taqesqelluku ak'anun cayailkuciryaraam pisqutii. Apyutem kinguqlia naaqui.

Qaillun apcugngasia qanercetaarvik cimiisqelluku wall' taqesqelluku cayailkuciryaraam pisqutii?

Cuqclistemun pillerkiuraarcelluku cayailkuciryaraam pisqutii, cuqcionista apcugngaan

- Cimisqelluku (kitugcesqelluku) pisqun. Kangingqertuq pisqun cimirnangaunani, taugaam elpenun cimiryugniluki ilait igaumalriit. Tangruarluku, cimiryugniluku irniarpet cenirtellerkain ernerkiurai wall' ikeglicaryugniluku akimek qalarucillerkaq kaigastemun. Aturluku *Request to Modify Protective Order* (form [DV-131](#) wall' [DV-131M](#)).
- taqevkasqelluku (piunrircetesqelluku) pisqun. Man'a kangingqertuq pisqun picinrirarkauluni. Kaigastem umyuallgutkenrillaku man'a, cuqclistem pisqutliuraan kinguani arcaqalriim cimillrem picitutacia maniarkaungan. Ak'a ciunerkiurumalria qanercetaarviim nicugniraarluku ciunerkiuringingaitaa. Aturluku *Request to Dissolve Protective Order* (form [DV-133](#) wall' [DV-133M](#)).

Imirarkat kalikat paivngaut qanercetarviim igartain caliviani, online-ami-llu paivngaut wani ak-courts.info/dvforms.

Apeskuvet cimiryugniluku wall' taqsugniluku ak'aningailnguum cayailkudem pisqutii, qanercetaarvik niicugniluteng ciunerkiuriciquq 72-aat sass'at iluatni. Apeskuvet cimiryugniluku wall' taqsugniluku ak'anun cayailkuciryaraam pisqutii, qanercetaarvik niicugniluteng ciunerkiuriciquq 2-4-aat nitilit iluatni. Ilagautarkauguten niicugniluteng ciunerkiurilrianun wall' kaigaten ciuniurumangaituq.

Nallunairuceten (arcaqerlukek qanercutevet nampaa email-an-llu) nutarcimauraaqluku qanercetaarviim nallunaircetniraten niicugniluteng ciunerkiuriarkaukata. Nallunairuceten kaigastemun nallunrircacunrillukuvki, apluku qanercetaarviim igartiin qaillun piyugngallerpenek.

Arcaqalria Nallunairun: Maligtaquurluku cayailkuciryaraam pisqutii taugaam cuqclistem igarluni cimillrukaku wall' taqevkallrukaku. Pisqun cimiqaan wall' taqkan cimircetariyaraam cayailkuciryaraan pisqutiin caliarkaa, **cimirngaitut** ayuqini pisqutet inerquutnek navgiyaram caliarkaini. Ayuqluku, inerquutnek navgiyaram caliarkaa qanercetaanrillrukan wall' narurcillrem ullautarkaunritlerkaa cimillrukan, **cimirngaituq** cimircetaariyaram cayailkuciryaraan pisqutii. Atauciq pisqun cimillrungraan wall' taqellrungraan, maligtaquarkaungan alla pisqun.

Qalarucaqunaku kaigasta yaavet pisqutairutellranun.

Anguyaget alerqutaitnek-qa pitangqertuq nallunritarkamnek?

Aciani 18 USC § 922(g)(8), nutengqercigatuten wall' avalingqercigatuten nutegmek, ciungani ak'anun enelgutminek calluayaram cayailkuciryaraanek pisqutillrukutgen. Una alerquun tusngayugngauq caliarpenun, tangvagluku qaillun aipaquteltek kaigasta-llu cali nallunairillri cuqclistem cayailkuciryaraam pisqutiini. Una alerquun **tusnganrituq** pinarqellrianun wall' ak'aningailnguum cayailkuciryaraam pisqutiinun.

Inerqutnek Navgiyaraa Enelgutminek Calluayaram

Enelgutminek calluayaram inerqutnek navgiyarai:

- Inerqutmek navgillruarkauguq wall' navgingnaqellruarkauguq; cali
- Inerqutmek navgillruarkauguq enemi uitatuli enelgutminek; cali
- Inerqutmek navgillruarkauguq igausngalrianek Alaska- alerqutet tusnganritni, wall narurcillruluni ayuqiinek allami nunami wall allami state-ami.

Kangia "enelgutkellriit" Alaska-m enelgutminek calluayaraan alerqutaini:

(1) Taqneret wall' 18-aaqsailnguut mikelnguut agtuusngalriit ilitnek ukut:

- Maa-irpak wall' ciungani aipaullruluni
- enelguteklutek wall' enelgutkellrulutek ciungani
- tangrutaqlutek wall' akusrarutaqlutek aipaqtuluutek (wall pitullrulutek ciungani)
- aumegtegun nakmiin ilaklutek wall' ilaksagutellruluku tekisngaluku "cetamaqliit ciuliarit"
- kassuusngalutek wall kassuusnganrillrulutek
- irniarlutek

(2) 18-aqsaanani irniara taum yuum iliitnek ilakuciita section (1)-aami.

Igausngalriit inerqutnek navgiyaarat atuuyugngalriit enelgutmegnek calluayarat pisquutiit:

Ilalkiyaranguq kia alla yuk temiiggun akngircetaaqaku, wall' kia yuum alingciraqaaku akngirciiqniluku alla tauna yuk cali nallunaunani piyungaluku. Alingcirasciullrukuuvet, cayailkutmek pisquutengyugngauten taum kiugarkam temevgun akngirteksailengraaten.

Pitsaqluku Ekuavkariiyaraq wall' Inerqutmek Navgiluni Murilketaunani Ekuavkariliruciquq yuum navgurluku ekuavkaqaaku wall' qagercelluku allam uitavia. Cali pitsaqluku ekuavkariiyaranguq navguquvgu ekuavkarluku wall qagercelluku uitaviin alla yuk cakneq akngirceskuvgu.

It'rayaranguq kina itraqan wall' naparngalriami enemi uitauraaqan inerqutnek navgiyarturluni alerqutet maligtaquvkenaki.

Inerqutnek navgiluni inerciigatellriaruq yuum pingnaqluki navguquniki allam yuum cautai. Inerqutnek navgiluni inerciigatellriaruq cali navgurillrem cautai ilakluki navguumakaata.

Inerqutnek navgiluni itrarkaunrilkeminun itellriaruq kia itraqaaku wall' alerqutet maligtaquvkenaki uitauraaqan nunautekenrilkemiini, enekenrilkemiini, wall nunakuarcuutekinrilkemiini.

Ilalketarilartuq qunguturaanek kia nallunrilengremi tuquskuniu wall' akngireskuniu ungunsiq qunguturaulria, tatamcingnaqluni, aaryugcetaariluni, wall' alingcetaarluku alla yuk.

Aulukarkaenrilkeminek allurcilriaruq ilakellriit iliit tegulukulu aulukluku-llu mikelnguq alerqutet-ggun piunarquciilengremi, **cali** yuum allurrluku irniaranek alerquucetgun aulukesti ak'anun. Tangruarluku angayuqaak aipaak tegukuniu ayauulluku irniani state-amek aipaquesqumanrilamiau aipaminun ak'anun, alerqutet-ggun piunarquciilengremi. Aulukarkaenrilkeminek allurcilriarunrituq angayuqaak aipaa pitsaqevkenani utertengiqcetenrilkuniu irniani sass'arkiurallmegni.

Pitsaqluku qellekluku cali pitsaqluku akeqnerlugcelluku inerquutnek navgilriaruq aprumalutec "blackmail." Kina alingciraaluni akngirciicqniluni wall' allaggun akngirciicqniluku allam cautainek unangengnaqkuni, wall' taum alla yuk piyunrilkiinek cavkarluku. Tangruarluku kina alingcetaariluni nallunrirciicqniluki allat kasngunarqellriamek ellinek internet-akun cikinrilkuvgu akimek.

Ilangciarluki Alingcetaarutnguuq kia, pingnaqluku ilangciarluku alingcetaaraqaaku wall' uumicaaraaqaaku alla yuk:

- qayagaurluku qanercuutekun taqngaunani-llu, tauna yuk qayagaurciigatevkarluku wall' qanercuun kiusciigatevkarluku; wall'
- qayagaurtuurluku sass'ani piciatun; wall'
- qayagaurluku wall' computer-aakun nallunrircelluku kituucini qanrutkevkenaaku wall' kasngunaqluni, wall' alingcetaarluku akngirciicqniluku wall' akusraruciicqniluku; wall'
- elliluki wall' aruqluki tarenrat, tarenraillret, wall' tangruarutet maniilriit allam yuum taqiik, terr'a, arnam amaak, wall' maniilrianeq yugnek akusrarucilrianeq.

Ayakauciyaarauguq yuum alla yuk qessangraan teguaqaaku. Amllarqunek, kangingqelartuq teguskenglleq umyuarteqlartuq tegullni temiikun akngirnaluku akusraruteknaaluku-llu, aarnarilartuq cakneq akngirnayukluku ayakautelleq, wall' iirnayukluku ayakautellra nataqesciigalillerkaa-llu aarnaqpiarluni.

Alingnaqlermikun aarnarilartuq yuum callmikun aarnarivkaraaqaaku akngircugngarivkarluku alla yuk. Tangruarluku alulainanerpeni tumyarami caniqlivet-llu tegulerluku alularcuun, picurlagcecugngarivkarluten tumyaramek yuugareskuvet.

Teglegikuni yuk aknerrluggluni, wall' alingciraluni, teglegiluni akinek wall' cautainek allam. Aki wall' caucet avatiinetaarkaagut akeqneqlugciullrem wall' alingcetaarciullrem.

Akusrarutetgun inerquutnek navgiyaaraq ilangqertuq tamaita akusrartesciuryarat, akusrarutekilriit 18-aqsailngurmek mikelngurmek, nakmiin ilaminek akusrarciyaraq, cali ellminek temni maniluku. Akusrarcilartut kassuusngalriarungremeng. Inerquutnek navgiyaram ilakaa kalikani wall' tangruarcuutni ilakaqata mikelnguut 18-aaqsailnguut, taugaam allat kalikat wall' tangruarcuutet-ayugqellriit inerquutnek navgiyarauyuitelartut.

Maligcuariyarauguq kia nallunairturluku alla yuk, apcimanrilengraan, **cali** taum alla yuk alingevkarluku akngirtellerkaanek wall' tuqucesciullerkaanek.

Alingnaqluni allanek yugnek alingcetaariyaarauguq kina qanruciaqan tuqunarqellriartangqerniluku alinglluku alla yuk akngirnayuklukuartelluku. Tangruarluku, qayagaurluten qanercuutekun qanrulluten-llu alingevkarluten tuquciicqniluten nutegluten ankuvet enevnek. Inerquutnek navgilriaruq cali alingcirallran qimagceskaki anevkarluki napangqalriamek calivigmek wall' enemek wall' arenqiallugceskaki allat yuut.

Narurcilria cayailkuciimek pisquutmek waten yuum piarkaunrilkeminnek cakaaku alla yuk qanrumaangan enelgutminek calluayaraami, maligcuaryaraami, wall' akusrarutekluku pisqumanrilngurmi cayailkutiin pisqutiini.